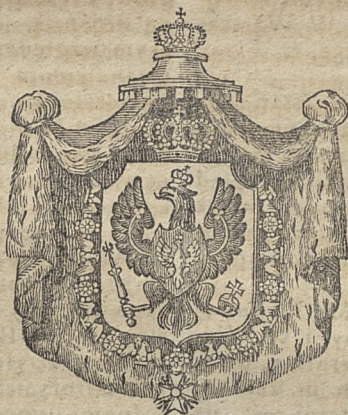

GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dekera i Spółki*. — Redaktor: *A. Wannowski*.

№ 135. — W Srodę dnia 13. Czerwca 1832.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 8. Czerwca.

N. Król raczył właściciela dóbr Wilamowicz-Möllendorf w Gadów mianować Szambelanem.

N. Król raczył Professora przy Gimnazjum Tomu w Magdeburgu, Dr. Funk, mianować Radczą Konsystorza przy Konsystorzu tamiecznym i patent jego własnoręcznie podpisać.

N. Król raczył plebana Möller w Erfurcie mianować Radczą Konsystorza tamże i patent jego własnoręcznie podpisać.

Przybył tu: Cesarsko-Rossyjski Szambelan i Radzca Stanu, Xzę Galiczyń, z Petersburga.

Z dnia 9. Czerwca.

N. Król raczył Posłowi Swemu w Madrycie, Liebermann, dać order Orła Czerwonego 3. kl.

N. Król raczył xiędzu ewangelickiemu, Dr. Strauss w Iserlohn, dać order Orła Czerwonego 3. kl.

N. Król raczył fizykowi Döbler dać tytuł Mistrza dworu.

Przybył tu: JW. Cesarsko-Rossyjski rzczywisty Tajny Radzca i Szambelan, nad-

zwyczajny Posel i pełnomocny Minister przy dworze tegostronnym, de Ribeaupierre, z Szczecina.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 6. Czerwca.

Za Najwyższym Jego Cesarsko-Królewskiej Mości rozkazem i w skutek rozporządzenia JO. Xięcia Feldmarszałka z dn. 19. Kwietnia (1. Maja) r. b., względem ostatecznego rozwiązania składu byłego wojska polskiego, ustanowioną została pod prezydencją JW. Generała Sulimy oddzielna w tym celu Kommissya, która w dniu dzisiejszym rozpoczęła swoją czynność w lokalu dotąd przez Kommissyę wsparcia zajmowanym, w pałacu zwanym Prymasowski. — Wszystkie przeto osoby podług kategorii do jakich, stosownie do wyż wzmiankowanego postanowienia, przez pisma publiczne ogłoszonego, należą, zgłaszać się mają do rzczonej Kommissyi z podaniami obejmującymi dokładną wiadomość o służbie przez nich tak przed rewolucyą jako i w ciągu téjże pełnionej, a które nadto co do szczególnych wypadków przez podają-

cego przedstawionych, wiarogodnymi dowodami poparte być powinny. — W Warszawie, d. 24. Maja (5. Czerwca) 1832. r.

R o s s y a.

Z Petersburga, dnia 16. Maja. (star. st.)

Dnia 8. b. m. odbył się na totejszém polu marsowém, w obecności NN. Państwa obojga i całej rodziny Cesarstkiej, wielki przegląd wszystkich znajdujących się w stolicy wojsk gwardyi i szkół wojskowych, które razem składały 36 batalionów i 51 szwadronów, przy 124 działach.

Z powodu zgonu JJ. KK. MM. Królowej wdowy Sardyńskiej Maryi Terezy, i W. Xiężny Toskańskiej Maryi Anny Karoliny, dwór CesarSKI przywdział od d. 13. b. m. żałobę: po pierwszej na d. 24., po ostatniej zaś, na dwa tygodnie.

Ukaz CesarSKI do Rady państwa, 22. Kwietnia b. r.: Rzeczywisty Rad. Tajny Engel, z powodu innych zatrudnień, otrzymuje uwolnienie od prezydencyi Kommissyi prośb, na ten urząd mianowany zostaje członek Rady państwa Rzecz. Radzca Tajny Kuznikow.

Przez ukaz CesarSKI dany do Rządzącego Senatu z d. 1. b. m. zatwierdzone zostało nowe urządzenie Ministerstwa wojny. Główniejsze zasady téj ustawy są: 1) Wyższy zarząd siły zbrojnej lądowej Cesarstwa, rozdzielony ustawą, w Grudniu 1815. r. wydaną, nagłówny sztab J. C. M. i Ministerstwo wojny, połączony zostaje w jedną całość pod nazwaniem Ministerstwa wojny. 2) Urząd Naczelnika głównego sztabu J. C. M. w czasie pokoju zostaje zniesiony, przy osobie zaś N. Cesarza bezpośrednio znajduje się główny sztab, który stanowią następnie osoby: a) Minister wojny; b) General-Wielki-Mistrz artyleryi; c) General-Inspektor inżynieryi; d) General-Kwatermistrz; e) Deżurny General; f) Dowodzący główną J. C. M. kwaterą; g) Naczelnik wojenno-podróżnej kancelaryi J. C. M.; h) Generalowie-Adjutanci i Fligel-Adjutanci J. C. M.; i) Generalowie orszaku J. C. M.; k) Główny Inspektor części lekarskiej w armii; l) Komendant głównej kwatery; m) Inspektor szpitalów; n) General-obożny; o) Kapitan konduktorów; i p) Oberkapelan. 3) Ministerstwo wojny składa się ze wszystkich departamentów i osobnych wydziałów byłego głównego sztabu J. C. M. i Ministerstwa wojny, nadto, ze wszystkich wydziałów głównego sztabu J. C. M. osad wojskowych i gospodarczego tychże osad Komitetu. Przy niem też ustanawia się Rada wojenna. Częścią właściwie wojskową i administracyjną, sam Minister zarządza bezpo-

średnio; częścią zaś gospodarczą, łącznie z Radą wojenną. W części sądowej, pod wyższym względem uważanej, utworzono nowe ustanowienie pod nazwaniem Audytoryatu Generalnego. 5) Tym sposobem pod bezpośrednim Ministra wojny zarządem zostają: a) Sztab generalny, ze wszystkimi doń należącymi ustanowieniami; b) departamenta: Inspektorski i lekarski; c) departament tymczasowy w rzeczy osad wojskowych; d) Komitet wojskowo-naukowy; e) Interesa zakładów wojskowo-naukowych; f) Zarząd stad wojskowych. 6) Pod łącznym zarządem Ministra wojny i Rady wojennej, zostają departamenta: artyleryi, inżynieryi, prowiantski i komisaryjatski, ze wszystkimi od nich zależnymi ustanowieniami; nadto, Radzie ma być powierzony zarząd wydziału gospodarczego osad wojskowych, po zupełném jego urzędzeniu. 7) Rada składa się, pod prezydencyą Ministra wojny, z członków mianowanych przez Cesarza Jmci. Naczelnik wojenno-podróżnej kancelaryi N. Pana jest niezmiennym jej członkiem. 8) Interesa całego zarządu wojny, tak z wydziałów w bezpośredniej wiedzy Ministra zostających, jak i zależących od Rady, zbiegają się i odbywają w jednej kancelaryi, która nosi nazwanie kancelaryi Ministerstwa wojny. 9) Wojenno-podróżna kancelaryja J. C. Mości, w razie wyjazdu N. Pana ze stolicy, składa się z jednego starszego i czterech młodszych urzędników, którzy w innym czasie pracować mają w kancelaryi Ministerstwa wojny: pierwszy w urzędzie pomocnika Dyrektora, a ostatni, jako pomocnicy naczelników 1go, 2go, 3go i 6go oddziałów téjże kancelaryi.

Stoisownie do ukazu J. C. M. z d. 14. Grud. 1830. nałożony zostaje areszt na wszelki majątek obywatela gub. Mohilewskiej pow. Sieńskiego, Arthura syna Józefa Miłosza, za znajdowanie się jego, w czasie powstania, w szeregach wojska polskiego.

Dnia 1. Kwietnia, założony w Nikołajewie 120 działowy okręt, „Warszawa“, podług rysunku i planu Admirala Greigha, Głównego dowódcy floty i portów Czarnomorskich. Podług jegoż myśli będzie budowany drugi okręt, „Błogosławieństwo“, 130 działowy.

Gazety Łotewskiej, wydanej od ćwierci roku przez pastora Trey w Rydze, rozchodzi się już tysiąc egzemplarzy. Można temu dać wiarę, zważając, że publiczność, dla której jest przeznaczona, liczy do 700,000 głów. Kraj Lettów ma ten zaszczyt, iż jest pierwszą prowincją w państwie rosyjskiem, mającą pismo peryodyczne dla stanu włościańskiego.

Wyjątek z listu pewnego zakonnika pod 12. Lutego r. t. pisanego z Irkutsk do Wilna. Powzięliśmy pewną wiadomość od osoby godnej wiary, JP. J. K., która niedawno powrócił z Chin, przeżywszy tam rok cały: tam chociaż prześladowanie cierpią katolicy, jednakowo liczba onych jest znaczną: w samym mieście stołeczném Pekinie, Biskupem jest X. Kajetan Pires, kapłanów 6 i tyleż katechistów, którzy zajmują się opowiadaniem słowa Bożego w ojczystym języku i sposobią się do kapłaństwa; katolików w samym Pekinie 30,000. Kościół jeden, a trzy zburzono, i ten ogromnej wielkości, tak, że 3,000 mieszkańców się ludu, w całym państwie Biskupów 4, a wszystkich katolików sześć milionów liczą; do kościołów płeć żeńska niechodzi, a to z tej przyczyny, iż to się sprzeciwia obyczajowi krajowemu, więc kapłani dla nich msze ś. odprawują w domach prywatnych. Mężczyźni w kościele w czasie nabożeństwa znajdują się w czapkach, gdyż u nich przed kim czapkę zdjąć, oznacza pogardę; za to skasowano ławki, nie uważa się i na godność, wszyscy w czasie nabożeństwa klęczą. Tameczni katolicy, jeśli cudzoziemca uznają, że on katolickiej religii, największe okazują dla niego przywiązanie i każdy życzy go mieć u siebie. Wybadają się od niego o wierze, liczbie duchowieństwa, katolików, ceremoniach, i z tego największe mają ukontentowanie, że ta sama religia kwitnie w innych państwach.

Gazeta St. Petersburgska zamieszcza wiadomości od linii kaukaskiej i z Daghestanu, o zasłych tamże wypadkach w początku bieżącego roku. Czeczeńcy korzystając w styczniu z zamrażnięcia Tercku i Sunczy, kilkakrotnie napadali z lewej strony linią Kaukazką. General- Porucznik Weliaminow wyruszył w dniu 27. Lutego z oddziałem wojska z twierdzy Grosnaja, dla zmuszenia ich do odwrotu. Wsie Kozackie, Galajurt, Sakenjurt, Wielki Kular, Mały Kular i Alchanjurt, które stawily mocny opór, zostały zniszczone przez wojska rossyjskie. Mieszkańcy innych wsi poddali się. Czeczeńcy cofnęli się na drugi brzeg Sunczy. Tymczasem Kassi Mulah w Daghestanie zbuntował ludność przeciwko Rossyanom, co mu się wszakże niezupełnie powiodło, gdyż najstarszy z mieszkańców w Himri, Dawid Mehmed, był mu przeciwny. Zabiwszy tego i nieosiągnawszy w Unzukul swego celu, udał się do Czeczny i postanowił niespodzianie napaść na Władykawkę. Przybył tam z licznymi tłumami 3. Kwietnia, lecz także musiał się znowu cofnąć bez niczego; gdyż oddział pod rozkazami

Generała-Majora Xięcia Bekowicza Czerkaskiego był gotowy do walczenia z nim. Kilka wsi w Digonii, graniczącej z Kabardją powstało także przeciwko Rossyanom, lecz General-Major Gorychwaszów zmusił ich do poddania się i stawienia zakładników. W Marcu rozbojnicy zakaukazy przeprawili się przez odnogę Kubanu i uderzyli na prawą flankę linii zakaukaskiej. Ataman Szywodowski wyruszył przeciwko nim z oddziałem kozaków i dwoma działami. Wszczęła się bitwa, która trwała od godziny 4tej zrana do godziny 4tej z południa, w której walczyło ze strony Rossyan 353 kozaków, ze strony przeciwniej zaś przeszło 1000 goralów. Ostatni będąc pobici, musieli się ze stratą cofnąć za Kuban. Dnia 16. Marca General-Major Bergmann stoczył powtórna bitwę z Abasechami i Sapsugami, w której ujął 34, a resztę zmusił do ucieczki.

N i e m c y .

Z Karlsruhe, dnia 3. Czerwca.

Prawie wszystkie gazety Niemiec południowych rozgłaszały z rozmaitych stron, że wskutek wypadków na zamku Hambach i w miejscach przyległych, 8my korpus armii związkowej niebawem miał być ściągnięty i do Brysgawy (Breisgau) przeniesiony, zaś wojsko austryackie miało osadzić Falcgrabstwo (Pfalz). Wszystkie te pogłoski są bezzasadne.

Z Bruchsal, dnia 30. Maja.

Właśnie obwieszcza nam gazeta Dostrzegacz Nadreński, iż wkrótce wyjdzie broszura pod tytułem: „Znaczenie uroczystości Hambachskiej.“ Stosownie do doniesień w gazecie Stutgardzkiej było celem tej uroczystości ożywienie męstwa wszystkich Niemców i ich gorliwości o dobro zagrożonej wolności. Wydano na zamku Hambach adres do podoficerów załogi w Laudau, zapewne w tym celu, aby wojsko na swoją stronę przeciagnać. Na zgromadzeniu tém zawołanem przedsięwzięto rozmaite polityczne zamiary, przez przesadę i zapalczywość służne wzniesające niezadowolenie. Na Francuzów powszechnie dużo łajano; mówcy oświadczały, że na nich spuścić się niemożna, ani niewypada wdawać się z nimi. Dnia 28. jeszcze przeszło 10,000 ludzi snuło się pod rozwalinami zaincyzyska. Mówcy zapalali słuchaczy do obalenia wszystkich monarchii i złożenia z tronu dynastji panujących. — Skutkiem naturalnie takowego sromotnego nadużycia konstytucyjnej wolności było to, że rostopniejsi mieszkańcy podali adres do rządu, przez 4000 mężów sędziwych podpisany, w którym się wynurza nieupodobanie nad takim obejściem się hatańników.

A u s t r y a.

Z Wiednia, dnia 20. Maja.

Obok postępu bilu reformy w Izbie wyższej angielskiej stosunki Szwajcaryi i Niemiec najbardziej zajmują uwagę publiczności. Przewidują, że terazniejszy stan tych krajów, niezgodny jest na długi przeciąg czasu z spokojnością i prawym porządkiem. Kupcy, którzy praktycznym zapatrywaniem się pojmują życie publiczne, ile możności nie robią interesów i przemijającą nieczynność przekładają nad wszelkie korzystne zobowiązania, a to właśnie jest przyczyną stagnacji papierów w obecnej chwili. Przybył tu goniec francuzki z Paryża, mówią: że rząd francuzki usiłuje zapobiedz, aby Xżna Berry nieosiadła nazawsze we Włoszech. Miało w tym względzie posłać instrukcye wszystkim agentom francuzkim, w rozmaitych państwach Włoskich. Baron Salis przybył tu jako goniec z St. Petersburga. Przybył tu także stamtąd goniec rossyjski, jadący z depeSZami do Neapolu i Grecyi. Ostatnie mają zawierać przepisy dla Rezydenta w Nauplia względem postępowania w terazniejszych okolicznościach.

Z dnia 26. Maja.

Zdrowie Xcia Reichstadt ciągle się pogorsza. Przeszło 30 Generałów uzyskało pensye emerytalne. Podług nowego urzadzania, na Generałów i Pułkowników, odtąd awansować mają ci jedynie oficerowie, których wiek i siły czynią zdolnemi do ponoszenia trudów wojennych.

Wiadomości z Alexandryi, dochodzą do dn. 30. Kwietnia. Ogłoszono tam urzędownie obszerny rapport o wielkiem zwycięztwie Egipcyan nad Osmanem Baszą pod Badrum w bliskości Tripolis.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 31. Maja.

Król Leopold przybył onegdaj do Compiègne, wyjechawszy z Cambraj dnia tegoż o godzinie 6½ zrana. Xiążę Nemurski wyjechał konno na spotkanie jego aż do Mouchyr gdzie z konia zsiadłszy razem z Królem w pojeździe sześciokonnym nazad wrócił; Król siedział po prawej stronie, Xiążę po lewej a Xżę Choiseul na tylném siedzeniu. Wjazd odprawił się o godzinie 5. środ huku dział. Na nowym moście witali Króla mair i rada municypalna. W zamku na wielkich schodach przyjmował go Król Francuzów, który przywitawszy jak najmiliej gościa swego do wewnętrznych go zaprowadził komnat, gdzie go Królowej i siostrze Madame Adelaide przedstawił. — Wieczorem miasto było oświecone. Nazajutrz wielka będzie rewia wojsk.

Najnowsze listy z Wandei brzmiały w sposób

bardzo niepokojący. Cały kraj jest zawichrzony; wszakże patryoci wszędzie dzielny stawiają opór Szuanom, których najgorliwiej duchowieństwo do buntu zagrzewa. Wiadomość o zajęciu miasta le Mans, co się wczoraj była rozeszła, niepotwierdziła się. Trzech osławionych hersztów, Panów Cathelineau, Moricet i van Civrac, zdybano na zamku la Charpernière pod Fallais; skryli się byli w pokoju, w podłodze którego był tajny spust. Gdy żołnierze wysłani na zbadanie zamku wdarli się do pokoju spust ten otworzyli, jeden z tych Panów z pistoletu dał na nich ognia; grenadyerowie naturalnie natychmiast wystrzelili z broni nawzajem i położyli trupem Pana Cathelineau; dwóch drugih aresztowano i zaprowadzono do Chollet. Znaleziono pod podłogą w owym zapadzie cztery pistolety, 100 funtów prochu i wiele ołowiu. Na zamku porozrzucone leżały proklamacye. — Zresztą uważamy, że w Paryżu na wypadki te w Wandei zupełnie patrzą obojętnie; rząd i obywatelstwo czują się być zanadto potężnemi, abysię dać zatwożyć przez podobne zamachy. Mimo to podwojono jednak wczoraj zrana wszystkie straże w stolicy; powiadano, że Karoliści znowu chcieli wzniecić rokosz, przeto też wieczorem nadzwyczajne mnóstwo agentów policyi i gwardzystów municypalnych przeciągało ulicę.

Pan Dupin (starszy) dla poratowania zdrowia uda się na wieś na 1 miesiąc.

Listy z Nancy głoszą, że stan obecny Departamentu Meurthe wielką wzbudza obawę.

Wczoraj umarło tu na cholerę osób 14.

Z Bastyi donoszą z dnia 25. Maja, że tam rozkaz wydano, oddalenia z Korsyki wszystkich wychodźców włoskich.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 29. Maja.

Między terazniejszymi Ministrami gabinetu; Xiążę Richmond, Markiz Lansdowne i Lord Durham, żadnej niepobierają pensyi.

W Sun czytamy: „W Irlandyi południowej znowu wielki nieład panuje; całe hrabstwo Cork nieodzwonne postanowiło, żadnych nieplacić dziesięcin. Dnia 23. m. b. zaszły sceny okropnego nierządu; duchowny bowiem ewangelicki, Pan Freeman, kazawszy spędzić 15 krów z folwarku plebana katolickiego, Crotter, chciał je publicznie sprzedać, co aby bez przeszkody mogło być wykonanem, wezwał się zbrojną na pomoc. Zgromadziły się niezliczone tłumy ludu i wszyscy tak dalece równym tchnęli duchem, że nikt krów tych ani za 20 szelągów kupić niechciał. Zapędzono więc było niesprzedane do Cork, gdzie się również w ponurym milczeniu pospółstwo spiknęło. Sprzedaż

tu nastąpić miała dnia 26. m. b. W tymże dn. przeszło 10,000 ludzi przy odgłosie muzyki pod zasłoną chorągwi, wszyscy przyozdobieni zielonemi gałązkami (*schille lags*) wkroczyło do miasta, gdzie się do nich więcej jeszcze młotłochu przyłączyło. Generał Bringham kazał całej załodze stanąć pod bronią, aby utrzymać pokój. Aukcyja trwała przeszło godzinę, a gdy się żaden nie znalazł kupiec, postanowiono bydło to ofiarować w darze wieśniakom. Na takowe obwieśzczenie cała gromada wydała okrzyki radości; jednakowo Cork zawsze jest jeszcze w wielkiem wzburzeniu i żaden kupiec nieśmie sklepu swego otworzyć.

Lord Wiliam Russell, odjeżdżający z bardzo ważnem zleceniem do Portugalii, jest drugim synem Xięcia Bedford, bratem uwielbionego patrioty, któremu Anglia winna swoją reformę. Jest on Pułkownikiem i Adjutantem Króla, a pod dowództwem Wellingtona dokazywał on cudów waleczności na półwyspie. W roku zeszłym miał on sobie poleconą, jak wiadomo, misyją dyplomatyczną w Belgii, aby krokiem nieprzyjacielskim tamże ostateczny położyć koniec. Obecnie w towarzystwie jego znajdują się jeszcze dwaj znakomici oficerowie. — Nasza eskadra na Tagu składać się będzie ogółem z 6 okrętów liniowych i 4 fregat. Tysiąc żołnierzy okrętowych i wiele dział wsadzone oprócz tego w Plymouth na okręty. Niektórzy rozumieją, że rząd nasz zamysła zająć Madeirę; tymczasem nieuznano wszelako pełnomocnika Dom Pedra. Upowszechniło się to mniemanie, że skoro Hiszpania wojsko swoje rzeczywiście wyszła na pomoc Dom Miguelowi, flota nasza pod wodzą Admirała Parker niebawem wkroczy na rzecz i korzyść Dom Pedra. — Armia hiszpańska nad granicą portugalską składa się podług wieści z 22,000 piechoty i 5,000 jazdy. Zresztą podobno stanęła ugodą między Anglią i Francją, aby ostatnia w przypadku interwencji czynnego niebrała udziału, chyba że kroki przez gabinet hiszpański uczynione ją do tego zniechęcą. Wojsko francuzkie także zajęło stanowisko, że w przeciągu 3 dni znaczny korpus mógłby wkroczyć w granice Hiszpanii.

Z dnia 30. Maja.

(Korresp. Hamb.) — Wyjąwszy tylko obydwie klauzule ujmujące pewnym miasteczkom prawo wyborów, bil reformy w Komitecie Izby wyższej wczoraj przyjęty został. Owe dwie klauzule (prawda, że ważne) mają dzisiaj wieczorem stać się przedmiotem dyskusyi. Zresztą uważają obecnie bil w głównych warunkach za przyjęty i uchwalony,

choć Torysowie przy trzecim odczytaniu nasunąć mogą trudności a następnie przez odrzucenie bilu jeszcze przez rok cały kraj utrzymać w stanie niepokoju.

~~~~~

Rozmaite wiadomości.

Dostrzegacz Austriacki ogłasza wiadomość o stanie publicznego oświecenia w dwunastu guberniach Cesarstwa, w Austrii, Styryi, Illiryi, Dalmacyi, Wenecyi, Lombardyi, Tyrolu, Czechach, Morawii, Galicyi i przyległych prowincyach, zajmując w to wojenną granicę, z ludnością 20,372,759 dusz, wyjąwszy Węgry i Transylwanię, które, razem wzięte, liczą 11,444,000 mieszkańców. Znajduje się w nich 15,967 szkół początkowych pod rozmaitemi nazwiskami, a 8964 szkół wyższych, wogóle: 24,931 szkół; w nich liczą 1,993,522 uczniów, i 32,053 nauczycieli. Około 300 głuchoniemych i ślepych odbierają wychowanie, z których część jest utrzymywana na koszcie publicznym w zakładach w Wiedniu, Pradze, Medyolanie, Grätz, Lwowie, Linz i Brüxer. Instytut politechniczny wiedeński, którego założenie kosztowało blisko 500,000 złotych, liczy dziś 35 nauczycieli i 747 uczniów; szkoła techniczna praska ma ich około 400, w Grätz liczba uczniów dochodzi do 250. Instytut leśny w Mariabrunn, w Niższej-Austrii, ma 66 uczniów. Liczba gimnazyów dochodzi do 127, w nich jest 884 Dyrektorów i nauczycieli i 28,827 uczniów. Ośm uniwersytetów: w Wiedniu, Pradze, Padwie, Pawii, Ołomuńcu, Lwowie, Grätz i Inspruk dla nauk filozoficznych, lekarskich, prawnych i teologicznych; nadto filozofia i teologia dają się w niektórych liceach, filozofia mianowicie w 54 zakładach przez 334 Professorów, dla 7284 uczniów. Medycyny i chirurgii uczą mniej lub więcej we wszystkich pomienionych ośmiu uniwersytetach, i prócz tego w Linz, Salzburgu, Lublanie, Klagenfurt, Medyolanie, Tryeście, Zara i Czerniowcach, w tych 16 zakładach liczą 149 Professorów i 4249 uczniów, z których 1649 lekarzy, a reszta chirurgów i akuszerów. Instytut weterynaryi w Wiedniu ma 5 Professorów i 257 uczniów. Podobny temu zakład znajduje się w Medyolanie. W ośmiu uniwersytetach naukami prawno-politycznymi trudni się 57 Professorów i 3101 uczniów; teologią zaś w 53 zakładach 5862 uczniów i 324 Professorów. Znajdują się obok tego 22 zakłady skarbowe,

licząc 1414 uczniów, z tych 239 płci żeńskiej. Wszystkie pomienione zakłady opatrzone są w potrzebne naukowe pomocy, jako gabinety, biblioteki, i t. d. Obserwatoria wiekańskie, praskie, medyolańskie i padewskie są znane w całej Europie. Biblioteki uniwersytetów i liceów nader są zamożne; znaczna ich liczba we Włoszech posiada znaczne zbiory medalów, posągów, obrazów i innych przedmiotów sztuki. Akademia sztuk pięknych w Wiedniu liczy 26 Professorów i około 1300 uczniów; Medyolan i Wenecya mają także akademie. Główny zarząd oświeceniem publicznym w Cesarstwie powierzony jest osobnej Kommissy naukowej w Wiedniu, której przewodniczy od lat już pięciu Hrab. Mittrowski. Skarb wydaje corocznie sumę 2,146,668 złotych na koszt oświecenia publicznego.

OBWIESZCZENIE.

W skutku przedsięwziętego rozdziału folwarku Nowowiejskiego w powiecie Poznańskim, zostały utworzone następujące grunta, położone w bliskości miasta Swarzędza, które będą przez licytacją najwięcej ofiarującym sprzedane.

1. Główna posada złożona:

a) z ogrodu	14 M.	41	□pr.
b) roli	113	= 108	=
c) łąki	16	= 92	=
d) pastwiska	19	= 131	=
e) ziemi nieprzydatnej	7	= 104	=
f) miejsc na podwórze i pod budynki	1	= 90	=

ogółem 173 M. 26 □pr.

oszacowana na . . . . . 78 Tal. 4 sgr. 2 fen. rocznego czystego dochodu z następującymi budynkami:

1) domem folwarcznym oszacowanym na	161 Tal.	4 sgr.	2 fen.
2) oborą oszacow. na	48	= 1	= 6 =
3) chlewem oszac. na	16	= 1	= 3 =
4) stodołą oszac. na	335	= 4	= 10 =
5) domem familijnym oszacowanym na	85	= 3	= 9 =

ogółem 643 Tal. 15 sgr. 6 fen.

2. Grunt zdalny na utworzenie włościańskiego gospodarstwa, złożony:

a) z ogrodu	2 M.	55	□pr.
b) roli	62	= 48	=
c) łąki	6	= 100	=
d) pastwiska	4	= 159	=
e) ziemi nieprzydatnej	2	= 170	=

ogółem 78 M. 171 □pr.

oszacowany na 49 Tal 13 sgr.

3. Takież grunt zawierający:

a) roli	63 M.	119	□pr.
b) łąki	4	= 129	=
c) pastwiska	8	= 97	=
d) ziemi nieprzydatnej	2	= 6	=

ogółem 78 M. 171 □pr.

oszacowany na . . . . . 49 Tal. 4 sgr. 2 fen. rocznego czystego dochodu.

4. Grunt zdalny na założenie cegielni i dawniej na to używany, zawierający:

a) roli	17 M.	93	□pr.
b) łąki	13	= 148	=
c) pastwiska	31	= 50	=
d) torfu	7	= 59	=
e) gruntu na cegielnię	12	= 49	=
f) ziemi nieprzydatnej	8	= 29	=
g) pod budynki	—	= 51	=

ogółem 90 M. 119 □pr.

oszacowany na . . . . . 28 Tal. 15 sgr. 2 fen. rocznego czystego dochodu.

5. plusa roli i pastwisko między cegielnią i Poznańską drogą z 16 morgów 154 □pr.,

6. plusa roli i pastwisko tamże z 6 morg. 58 □pr.,

7. kawał pastwiska na zachód gruntu cegielni z 10 morg. 32 □pr.,

8. łąka przy jeziorze Swarzędzkim z 2 morg. 133 □pr.,

9. łąka przy gościńcu Poznańskim z 6 morgów 56 □pr.,

10. plusa roli i łąka między jeziorem i gościńcem Poznańskim z 5 morg. 93 □pr.,

11 do 21. jedenaście plus roli i łąka tamże, każda z 4 morgów,

22. plusa roli, łąka i pastwisko przy nowym młynie z 12 morg. 65 □pr.,

23. dom familijny No. 3. oszacowany na 78 Tal. 24 sgr. 8 fen. z 5 morg. 107 □pr. na ogród i pastwisko,

24. dom famil. No. 4. oszacowany na 68 Tal. 5 sgr. 11 sgr. z 5 morg. 109 □pr. roli, pastwiska i pod budynki,

25. dom famil. No. 6. z zawałoną stajenką, oszacow. na 89 Tal. 23 sgr. 1 fen. z 5 morgami 112 □pr. roli, pastwiska i pod budynki,

26. kawał pastwiska na północ drogi do nowego młyna z 203 morg. 46 □pr.,

27. kawał pastwiska na północ tegoż z 72 morg. 162 □pr.,

28. kawał pastwiska na południe drogi do nowego młyna z 63 morg. 174 □pr.

Powyższe grunta mają być dnia 26go m. b. znana o godzinie 10: przed Ur. Radczą Regencyi Viebahn w domu amtowym w Swarzęd-

dzu najwięcej ofiarującym przedane lub w wieczystą dzierzwę puszczone.

Mapę, rejestra rozmiarowe, taxę i warunki licytacji można przejrzeć w naszej registraturze, ostatnie także w Magistracie i w Ekonomii w Swarzędzu.

Poznań, dnia 5. Czerwca 1832.

Królewsko-Pruska Regencya,
wydział dochodów stałych, dóbr i lasów Królewskich.

WYDZIERZAWIENIE.

Dobra Niegolewo w powiecie Bukowskim mają być od S. Jana r. b. na trzy po sobie następujące lata aż do tegoż czasu 1835. najwięcej dającemu w dzierzwę wypuszczone, do czego termin licytacyjny na

dzień 22gi Czerwca r. b. o godzinie 4. po południu w domu Ziemstwa wyznaczonym jest, na który zdolni i ochotę dzierżawienia mający z tém nadmienieniem wzywają się, iż tylko ci do licytacji przypuszczonemi być mogą, którzy na zabezpieczenie licytum 500 Tal. kaucyi natychmiast w gotowiznie złożą i w razie potrzeby udowodnią, że warunkom kontraktu zadosyć uczynić są w stanie. — Poznań, dnia 6. Maja 1832.

Dyrekcya Prowincyalna Ziemstwa.

WYDZIERZAWIENIE.

Dobra Wieruszow w powiecie Ostrzeszowskim mają być od S. Jana r. b., na trzy po sobie następujące lata aż do tegoż czasu 1835. najwięcej dającemu w dzierzwę wypuszczone, do czego termin licytacyjny na

dzień 25ty Czerwca r. b. o godzinie 4. po południu w domu Ziemstwa wyznaczonym jest, na który zdolni i ochotę dzierżawienia mający z tém nadmienieniem wzywają się, iż tylko ci do licytacji przypuszczonemi być mogą, którzy na zabezpieczenie licytum Tal. 500 kaucyi natychmiast w gotowiznie złożą, i w razie potrzeby udowodnią że warunkom kontraktu zadosyć uczynić są w stanie.

Poznań, dnia 30. Maja 1832.

Dyrekcya Prowincyalna Ziemstwa.

OBWIESZCZENIE.

Dobra Kołata i Kołatka do masy konkursowej Ignacego Strauss należące mają być od S. Jana tego roku aż do S. Jana roku 1835. publicznie najwięcej dającemu wydzierżawione. W tém celu wyznaczony termin na

dzień 19ty Czerwca r. b. zrana o godzinie 10. przed deputowanym Sędzią Brückner w izbie naszej instrukcyjnej, w którym ochotę dzierżawić mający przed licy-

tacyą kaucya 200 Tal. w gotowiznie złożyć obowiązani. Warunki licytacji i dzierżawy w registraturze naszej przejrzane być mogą.

Poznań, dnia 3. Maja 1832.

Królewsko - Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Propinacya w dobrach Murowanej Gośliny do masy konkursowej Ignacego Strauss należących, od Sgo Jana r. b. aż do tegoż czasu w roku 1833. najwięcej dającemu ma być wydzierżawiona. W tym celu wyznaczony jest termin

na dzień 25. Czerwca r. b. zrana o godzinie 10. przed Deputowan. Sędzią Brückner, w którym ochotę dzierżawić mający przed licytacyą kaucya 300 talar. w gotowiznie złożyć obowiązani. Warunki dzierżawy i licytacji w Registraturze naszej przejrzane być mogą.

Poznań, dnia 3. Maja 1832.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYJNY.

Do przedaży młyna wodnego w Głuszynie do sukcesorów Grüblera należącego, w Pow. Poznańskim położonego, sądownie na 4467 tal. oszacowanego i gruntów młyna Czapury sądownie na 3,122 tal. 11 sgr. 4 fen. ocenionych, wyznaczylimy termin nowy licytacyjny na dzień 3. Lipca r. b.

przed południem o godzinie 10. przed Sędzią Röscher w naszej Izbie dla stron, na który ochotę kupna mających z tém oznajmieniem wzywamy, iż obydwie nieruchomości nierozdzielnie przedane, najwięcej dającemu przybi-tém będzie, jeżeli prawne przyczyny na przeszkodzie niebędą, licytujący kaucya 500 talar. w gotowiznie lub listach zastawnych Deputowanemu złożyć winien. Taxa i warunki w Registraturze przejrzane być mogą.

Poznań, dnia 5. Maja 1832.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

PATENT SUBHASTACYJNY.

Majątność szlachecka Kruchowo zmarłego Mateusza Lipińskiego Radcy Ziemiańskiego własna, w Powiecie Mogilnickim Departamentu Bydgoskim położona, składająca się:

- 1) ze wsi i folwarku Kruchowo,
- 2) z odbudowanej huty,
- 3) z olędrow Grabowo, Dąbrowo, Wykno, Jastrzembowo, Kurzegrzędy i Smolary,
- 4) ze wsi i folwarku Strzyżewo Paszkowe, wraz z olędrami Manisty,
- 5) ze trzech rewirów leśnych,

a które ogółem na 44,524 tal. 13 sgr. 9 fen. sądownie oszacowaną została, z powodu długów,

na domaganie się realnego wierzyciela publicznie przez licytacją sprzedaną być ma.

Termina licytacyjne wyznaczone są na dzień 21. Września c.
dzień 21. Grudnia c.
dzień 21. Marca 1833.

z których ostatni jest zawity przed Deputowanym W. Jekel Sędzią Ziemiańskim tu w miejscu odbyć się mający, na który zdolnych zapłacenia i chęć mających nabywców z tą wzmianką zapozywamy, że taxa w Registraturze naszej przejrzaną być może.

Gniezno, dnia 16. Kwietnia 1832.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

WYWOŁANIE PUBLICZNE.

Na wniosek W. Maxymiliana Taczanowskiego dziedzica, wzywają się wszyscy, którzy do kapitału dla successorów Otockich na dobrach Bartoszewicach Powiatu Krobskiego w Rubr. III. pod Nro. 2. z mocy dekretu z dnia 16. Maja 1803. r. w ilości 166 tal. 16 osm. czyli 1,000 złt. pols. zapisanego z jakiegokolwiek źródła pretensje mieć mniemają, mianowicie sukcesorowie Otoccy, tychże cessionaryusze, lub którzy w ich wstąpili prawa, aby swoje mieć mogące prawa w przeciągu trzech miesięcy, a najdalej w terminie

na dzień 22. Września r. b.

przed Delegowanym Wym Gaede Sędzią Ziemiańskim zrana o godzinie 9. w naszym pomieszkaniu sądowym wyznaczonym, osobiście lub przez prawnie upoważnionych w informacjami i plenipotencją zaopatrzonych Mandataryuszów, na których im się w razie nieznajomości Kommissarze Sprawiedliwości Lauber, Fiedler i Stork proponują, do protokołu podali i udowodnili, albowiem w razie przeciwnym niezgłaszający się z pretensjami swemi do pomienionego według podania już zapłaconego kapitału wyłączeni będą i im w tej mierze wieczne milczenie nakazane, oraz po zapadłym wyroku prekluzyjnym extabulacya w księdze hipotecznej uskutecznią zostanie.

Wschowa, dnia 24. Maja 1832.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Dobra Sulisław w Powiecie Odolanowskim położone, od S. Jana r. b. na 3 lata wydzierżawione być mają. Wyznaczony tym końcem termin

na dzień 20. Czerwca r. b.

o godzinie 9. zrana przed Wnym Ruschke Sędzią. Publiczność o tém się uwiadomia przy nadmianieniu, iż warunki w Registraturze naszej przejrane być mogą, i że każdy licytują-

cy powinien złożyć kaucją 500 tal. w gotowiznie lub listach zastawnych.

Krotoszyn, dnia 7. Czerwca 1832.

Królewo-Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

W stawie Koział zwanym pod wsią Rozdrażewem w powiecie Krotoszyńskim, znaleziono na dniu 8. Marca r. z. dziecko płci męskiej nieżywe, pozornie około sześć miesięcy stare, na którego głowie bardzo mało znajdowało się krótkich włosów blond, i które tylko koszulą płocienną odziane było.

Rodzice i krewni dziecka tego, z jakowąś pewnością wysledzonymi być dotąd niemogli, a lubo już zachodzi niektóre domniemanie, że kucharka naówczas w Krotoszynie zostająca, Magdalena Jakubowska, dziecko wspomniane porodziła wszelako taż zupełnie być matką zaprzecza.

Gdy podług wszelkiego podobieństwa do prawdy, śmierć dziecku temu przez trzecią osobę zadaną została, tedy wzywamy niniejszym tych, którzyby o śmierci tego dziecka, lub o rodzicach i krewnych jego wiadomość dać mogli, aby nieochybnie o tém nam donieśli i choćby do inkwirującego, Sędziego Pratsch się zgłosili.

Krotoszyn, dnia 3. Czerwca 1832.

Xiążęcia Thurn i Taxis Sąd Xięstwa.

OBWIESZCZENIE.

Termin na dzień 19. Czerwca r. b. do sprzedaży różnych wołów i krów w Niechłodzie wyznaczony niniejszym się znosi.

Wschowa, dnia 8. Czerwca 1832.

Rohrmann,

Referendarz Sądu Ziemiańskiego.

vig. Commis.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierow i pieniędzy.

Dnia 9. Czerwca 1832.	Papierami	Gotowizną
Oblig d łu gu pa ń s t w a	94	93½
Oblig bankowe aż do w łą c z n i e lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	97	96¾
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	—	98½
Wschodnio-Pruskie	99½	—
Szląskie	—	105

Poznań, dnia 13. Czerwca 1832.

Papierami, Gotowizną. Od sta.
Kurs obligów m. Poznania 95 — 4